FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT LUÍS MIGUEL POIARES MADURO

föredraget den 18 maj 2004 [1]

1. Domstolen skall för första gången besvara en begäran om förhandsavgörande om tillämpningen av det gemensamma systemet för mervärdesskatt avseende företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper. Det skall noteras att dessa bolag har varit föremål för gemenskapslagstiftarens uppmärksamhet nyligen. Europaparlamentets och rådets två direktiv 2001/107/EG och 2001/108/EG av den 21 januari 2002, [2] om ändring av rådets direktiv 85/611/EEG av den 20 december 1985, [3] bestämmer närmare villkoren för dessa bolags verksamhet och förvaltning. Men det är huvudsakligen utifrån rådets sjätte direktiv 77/388/EEG av den 17 maj 1977 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning rörande omsättningsskatter — Gemensamt system för mervärdesskatt: enhetlig beräkningsgrund (nedan kallat sjätte direktivet) som domstolen skall uttala sig i detta mål. [4]

I — Målet vid den nationella domstolen och begäran om förhandsavgörande

2. Omständigheterna i målet är följande. Banque Bruxelles Lambert SA (nedan kallat BBL) har tillhandahållit investeringsföretag med rörligt kapital, (nedan kallade SICAV-bolag) etablerade i Luxemburg, assistans-, informations- och rådgivningstjänster. BBL avstod från att betala mervärdesskatt för dessa tjänster, eftersom Storhertigdömet Luxemburg inte föreskriver mervärdesskatt för SICAV-bolag. Efter en kontroll som utfördes år 1998 fattade den belgiska skatteförvaltningen ett för BBL betungande beslut i syfte att driva in den mervärdesskatt avseende tjänster som tillhandahållits SICAV-bolagen under perioden 1993–1997.

1 — Originalspråk: portugisiska.

2 — Direktiv 2001/107/EG om ändring av rådets direktiv 85/611/EEG om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) i syfte att införa regler för förvaltningsbolag och förenklade prospekt (EGT L 41, s. 20) och direktiv 2001/108/EG om ändring av rådets direktiv 85/611/EEG om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag), vad gäller fondföretags investeringar (EGT L 41, s. 35). Fristen för införande av dessa direktiv har bestämts till den 13 februari 2004.

3 — Direktiv 85/611/EEG om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) (EGT L 375, s. 3).

4 — (EGT L 145, s. 1; svensk specialutgåva, område 9, volym 1, s. 28).

3. Skatteförvaltningen grundar sig i detta avseende på den belgiska mervärdesskattelagen. Enligt artikel 21.2 i denna lag skall, "platsen för tillhandahållande av en tjänst anses vara där leverantören har etablerat sin rörelse eller har ett fast driftställe från vilket tjänsten tillhandahålls eller, i avsaknad av sådant, den plats där leverantören är bosatt eller stadigvarande vistas." Det finns emellertid ett undantag från denna regel, i artikel 21.3 i samma lag, enligt vilken platsen för tillhandahållande av en tjänst skall anses vara platsen där mottagaren av tjänsten har sitt säte eller är etablerad om de två följande villkoren är uppfyllda: mottagaren av tjänsten är en skattskyldig person som är etablerad inom gemenskapen men utanför tillhandahållarens stat och syftet med tjänsten är bland annat arbeten av intellektuell natur som tillhandahålls av juridiska rådgivare eller bank-, finansierings- och försäkringstransaktioner. I enlighet med artikel 9 i sjätte direktivet föreskrivs det följaktligen i den belgiska lagstiftningen att tjänstemottagarens skattskyldighet skall prövas innan det bestäms var tjänsten i fråga skall anses ha utförts.

4. Det följer av beslutet om hänskjutande att den belgiska förvaltningen har tolkat bestämmelserna på följande sätt. Med beaktande av att SICAV-bolagen, i egenskap av tjänstemottagare, i förevarande fall inte var mervärdesskatteskyldiga enligt den luxemburgska lagstiftningen har undantagsbestämmelsen om lokalisering i artikel 21.3 i den belgiska mervärdesskattelagen inte tillämpats. De tjänster som tillhandahållits SICAV-bolagen har följaktligen ansetts utförda i Belgien, nämligen den plats där den som har tillhandahållit tjänsterna är etablerad. Den belgiska lagstiftningen som var tillämplig vid tidpunkten för händelserna utesluter emellertid möjligheten att undanta sådana tjänster från mervärdesskatteskyldighet. Av detta följer, enligt den belgiska förvaltningen, att BBL är skattskyldigt för den mervärdesskatt som är kopplad till de tjänster som har tillhandahållits de luxemburgska SICAV-bolagen.

5. BBL bestrider denna tolkning och hävdar att den strider mot bestämmelserna i sjätte direktivet. Bolaget har därför väckt talan vid Tribunal de première instance de Bruxelles (Belgien) för att det för BBL betungande beslutet skall ogiltigförklaras. Det framhåller dels att SICAV-bolagen är mervärdesskattskyldiga i den mening som avses i artikel 4 i sjätte direktivet oberoende av hur de klassificeras i nationell rätt, dels att de tillhandahållna tjänsterna i förevarande fall faller under artikel 13 i samma direktiv som föreskriver undantag från mervärdesskatt avseende dessa.

6. Det faktum att tvisten inleddes på detta särskilda sätt är upprinnelsen till de två frågorna som Tribunal de première instance de Bruxelles har ställt till domstolen. Med sin första fråga vill denna veta om SICAV-bolagen är skattskyldiga för mervärdesskatt i den mening som avses i artikel 4 i sjätte direktivet, vilket innebär att de tjänster som de har tillhandahållits skall anses ha utförts på den plats där nämnda SICAV-bolag har sitt säte, förutsatt att det rör sig om sådana tjänster som avses i artikel 9.2 e i samma direktiv. Den andra frågan ställs i andra hand. Om den första frågan besvaras nekande frågar den nationella domstolen om det, i enlighet med artikel 13 i sjätte direktivet, i vilken det föreskrivs undantag från skattskyldighet för mervärdesskatt för

förvaltning av kollektiva investeringsfonder, skall göras åtskillnad mellan tjänster avseende assistans och förvaltningsrådgivning och egentliga förvaltningstjänster på grund av att endast de sistnämnda tjänsterna medför en rätt för förvaltaren att fatta beslut i fråga om ledning och förfogande över de medel som skall förvaltas.

II — SICAV-bolagens ställning som skattskyldiga

7. Även om parterna i förfarandet vid den nationella domstolen är oense i frågan huruvida SICAV-bolagen är skattskyldiga för mervärdesskatt, förefaller samtliga parter som har lämnat in yttranden till domstolen vara överens om att den första frågan skall besvaras jakande. BBL, kommissionen, den belgiska regeringen och den grekiska regeringen anser att SICAV-bolagen är skattskyldiga enligt gemenskapsrätten. De har endast skilda uppfattningar om hur man kommer fram till denna slutsats och avseende de konsekvenser som detta får.

A — *SICAV-bolagens ställning enligt gemenskapsbestämmelserna om mervärdesskatt*

8. Låt mig erinra om att, i enlighet med artikel 4 i sjätte direktivet, endast ekonomisk verksamhet ingår i tillämpningsområdet för det gemensamma systemet för mervärdesskatt. I denna bestämmelse fastställs begreppet skattskyldig person som varje person som "självständigt någonstans bedriver någon form av ekonomisk verksamhet som anges i punkt 2, oberoende av syfte eller resultat". I artikel 4.2 fastställs att den nämnda ekonomiska verksamheten innefattar alla verksamheter av producenter, återförsäljare och personer som tillhandahåller tjänster, däribland verksamheter som innefattar utnyttjande av materiella eller immateriella tillgångar i syfte att fortlöpande vinna intäkter därav.

9. I detta avseende i Polysar-målet har domstolen gjort skillnad mellan det blotta innehavet av tillgångar eller bolagsandelar som innefattar utnyttjande av utdelningen som följer av äganderätten till tillgångarna och begreppet ekonomisk verksamhet i den mening som avses i sjätte direktivet. [5] Domstolen har, i fråga om finansiella investeringar, sedan fastslagit att endast den omständigheten att en ägare utnyttjar sin äganderätt inte är tillräcklig för att ekonomisk verksamhet skall föreligga. [6] Av detta följer att investeringsverksamhet som är jämförbar med en privat investerares förvaltning av sin egen egendom i princip undantas från en sådan benämning. I förevarande mål skall också beaktas att den omständigheten att rådgivningsfirmor anlitas inte kan utgöra ett giltigt kriterium för att skilja mellan en privat

5 — Dom av den 20 juni 1991 i mål C-60/90, Polysar Investment Netherlands BV (REG 1991, s. I-3111; svensk specialutgåva, volym 11, s. I-227), punkt 13, och av den 22 juni 1993 i mål C-333/91, Sofitam (REG 1993, s. I-3513), punkt 12.

6 — Dom av den 20 juni 1996 i mål C-155/94, Wellcome Trust (REG 1996, s. I-3013), punkt 32.

investerares verksamhet, som faller utanför direktivets tillämpningsområde och den verksamhet som bedrivs av en skattskyldig investerare.[7] Enligt domstolen förutsätts nämligen, för att en verksamhet skall vara mervärdesskattepliktig, att den utövas affärsmässigt eller i kommersiellt syfte, vilket bland annat kännetecknas av en önskan att det investerade kapitalet skall förränta sig.[8]

10. I enlighet med denna rättspraxis skall den ekonomiska verksamheten följaktligen förstås som en *verksamhet* som skall kunna utövas av ett privat företag på en marknad, som är *organiserad* inom en yrkesmässig ram och generellt sett drivs i vinstsyfte. Det skall uppmärksammas att detta begrepp uppvisar ett särdrag om man jämför det med den tolkning som har gjorts inom andra områden, såsom konkurrensrätten, inom vilka begreppet också har till syfte att fastställa gemenskapsrättens tillämpningsområde.[9] Skatterättsligt innefattar begreppet ett dubbelt kriterium, inte bara ett ändamålskriterium utan också och särskilt ett strukturellt kriterium om organisation. Denna definition stämmer överens med syftet för det gemensamma systemet för mervärdesskatt som är att skattemässigt likabehandla samtliga verksamma personer som är etablerade på gemenskapens territorium.[10]

11. I enlighet med dessa kriterier förefaller det inte kunna betvivlas att den verksamhet som SICAV-bolagen har utfört skall anses som ekonomisk verksamhet enligt sjätte direktivet. Ett SICAV-bolag är ett bolag för förvaltning av kollektiva investeringar av stadgekaraktär. Till skillnad från kollektiva investeringsfonder är ett SICAV-bolag en juridisk person som är skild från investerarnas. Bolaget har fått sitt namn på grund av omständigheten att dess kapital hela tiden kan variera, beroende på teckning och återköp av andelar, liksom värderingen av dess tillgångar.[11]

12. I artikel 1 i direktiv 85/611 slås fast att dessa bolags syfte är att företa kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper med kapital från allmänheten vars verksamhet styrs av principen om riskspridning. Deras verksamhet består därigenom av en upprepning av uppköp och försäljning som genomförs på yrkesmässig basis för att tillgodose tredje mans behov (de deltagande investerarna).[12] En sådan verksamhet hänför sig med lätthet till organiserat och affärsmässigt "utnyttjande" av kapital på värdepappersmarknaden.[13] Dessa kriterier, beaktade i deras helhet, räcker för att tillerkänna SICAV-bolagen en ställning som skattskyldiga enligt sjätte direktivet.

7 — Ibidem, punkt 37.

8 — Dom av den 14 november 2000 i mål C-142/99, Floridienne och Berginvest (REG 2000, s. I-9567), punkt 28.

9 — Se särskilt dom av den 23 april 1991 i mål C-41/90, Höfner (REG 1991, s. I-1979; svensk specialutgåva, volym 11, s. I-135).

10 — För en detaljerad redogörelse för de särskilda syftena med gemenskapens skatterätt som inte helt stämmer överens med konkurrensrättens syften, se Berlin, D., *Droit fiscal communautaire*, P.U.F., Paris. 1988, s. 229 och följande.

11 — Se Kremer, C., & Lebbe, I., *Les organismes de placement collectif en droit luxembourgeois*, Larcier, Bryssel, 2001.

12 — För en jämförelse räknar generaladvokaten van Gerven upp liknande kriterier som kriterier för ekonomisk verksamhet i enlighet med artikel 4 i sjätte direktivet i målet Polysar Investments Netherlands (domen nämnd ovan i fotnot 5).

13 — Avseende utnyttjandebegreppet i enlighet med artikel 4.2 i det sjätte direktivet, se dom av den 6 februari 1997 i mål C-80/95, Harnas & Helm (REG 1997, s. I-745).

13. Det finns i vart fall inte några invändningar mot denna slutsats vilka grundar sig på en jämförelse mellan ett SICAV-bolags verksamhet och den verksamhet som bedrivs av ett holdingbolag, vilket generellt sett inte har en ställning som skattskyldig, enligt domstolens rättspraxis. [14] I regel förvaltar ett holdingbolag endast andelar i andra företag utan att försöka göra andra vinster än dem som följer av den vanliga förvaltningen av dessa investeringar. Ett SICAV-bolag har däremot som huvudverksamhet att utföra placeringar i ett kommersiellt syfte för att ge avkastning. Det spelar mindre roll att andelarna i ett och samma företags aktiekapital kan begränsas i lagtext för att säkerställa att riskerna fördelas på ett försiktigt sätt. [15] Det räcker att konstatera att SICAV-bolagen styrs av syftet att det investerade kapitalet skall förränta sig, så att det alltjämt finns ett risktagande. [16] Det är inte mer relevant att göra en åtskillnad mellan en aktiv och en passiv förvaltning av finansiella instrument. [17] Det är ostridigt att vanlig förvaltning av en egendom kan kräva att dess innehavare är mycket aktiv. Det som snarare skiljer ett SICAV-bolag från ett holdingbolag är dess syfte och dess typiska arbetssätt: emedan det sistnämnda i allmänhet intar en ägarställning och endast är intresserat av att skörda frukten av den egna egendomen, [18] antar det förstnämnda ett företagarlikt tillvägagångssätt genom att försöka uppnå den högsta möjliga avkastningen, med beaktande av den antagna investeringspolicyn, för sina placeringar på finansmarknaden.

14. Är det av den anledningen lämpligt att göra en åtskillnad mellan ett SICAV-bolag som är självstyrande och ett som inte är det? I det första fallet förfogar SICAV-bolaget över en integrerad förvaltningsfunktion emedan det i det andra fallet anförtror sin förvaltning till ett auktoriserat utomstående bolag. I sin skriftliga inlaga anför kommissionen att endast de förstnämnda är skattskyldiga för mervärdesskatt med hänvisning till hur domstolen har bedömt holdingbolag i detta avseende. Den anför att ett SICAV-bolag som inte är självförvaltande, i likhet med ett holdingbolag, endast innehar värdepapper utan att utföra skattepliktiga transaktioner.

15. Under den muntliga förhandlingen upprepade kommissionen inte denna åtskillnad utan den ställde endast kollektiva investeringsfonder, som inte är en juridisk person, mot SICAV-bolag, som är en juridisk person. I vart fall förefaller mig åtskillnaden som görs i dessa skriftliga inlagor inte vara relevant. Det avgörande kriteriet för att fastställa i

14 — Se, för en påminnelse, dom av den 27 september 2001 i mål C-16/00, Cibo Participations (REG 2001, s. I-6663), punkt 19. Det stämmer att ett holdingbolag i vissa fall kan tillhandahålla sina dotterbolag tillfälliga tjänster, såsom tjänster avseende administration, finansiering och bokföring samt tekniska tjänster. Men just i dessa undantagsfall har domstolen bedömt att holdingbolagets inblandning i filialernas förvaltning, i det fall då den innefattar genomförande av transaktioner som är belagda med mervärdesskatt i enlighet med artikel 2 i sjätte direktivet, kan anses som ekonomisk verksamhet (domen i det ovan i fotnot 8 nämnda målet Floridienne och Berginvest, punkt 19).

15 — Kommissionen påminner i detta hänseende om att i enlighet med artikel 25 i direktiv 85/611, får ett SICAV-bolag inte förvärva mer än 10 procent av de aktier utan rösträtt eller de skuldebrev som en enskild emittent givit ut.

16 — Domen i det ovan i fotnot 8 nämnda målet Floridienne och Berginvest, punkt 28.

17 — Detta är det urskiljningskriterium som den belgiska regeringen har använt för att fastställa att SICAV-bolagen, till skillnad från holdingbolag, har en ställning som skattskyldig. Det skall för övrigt uppmärksammas i detta avseende att den belgiska regeringens muntliga yttrande vid förhandlingen skiljer sig från den inställning som den gav uttryck för vid den nationella domstolen.

18 — För att definiera ett holdingbolags verksamhet har domstolen fastslagit att "den verksamhet som en innehavare av obligationer utövar kan beskrivas som en form av placering som endast utgör förvaltning av egendom" (domen i det ovan i fotnot 13 nämnda målet Harnas & Helm, punkt 18).

vilket fall ett SICAV-bolag skall anses som skattskyldigt för mervärdesskatt är dess verksamhet och inte dess rättsliga form. [19] I andra hand skall dess verksamhet naturligtvis utföras inom ramen för en rättslig struktur som kan bli föremål för beskattning. Detta är fallet avseende verksamheten i fråga: hur deras interna organisation än ser ut är samtliga SICAV-bolag juridiska personer. [20] De äger tillsammans den värdepappersportfölj som ett utomstående förvaltningsföretag eventuellt får i uppdrag att förvalta. Det är därför riktigt att de bedöms som beskattningsbara enheter med avseende på tillämpningen av sjätte direktivet oberoende av den juridiska person som de väljer till att förvalta sina verksamheter.

16. Denna slutsats förefaller mig överensstämma med krav på enkelhet och skattesystemets systematik. Den stämmer också överens med ett av sjätte direktivets syften som består i att upprätta gemensamma regler för att tillnärma konkurrensvillkoren för jämförbara ekonomiska aktörer. Relationen mellan ett SICAV-bolag och ett dess förvaltningsbolag är för övrigt inte alls jämförbar med sådana relationer som kan upprättas mellan ett holdingbolag och de företag som det har investerat i. Förvaltningsbolaget agerar på uppdrag av SICAV-bolaget. Detta bolag behåller ansvaret för placerings- och investeringsverksamheten. Det avgörande kriteriet för frågan om skattskyldighet förblir huruvida enheten i fråga är det reella mediet för utövandet av ekonomisk verksamhet, inte hur förvaltningen av denna verksamhet är organiserad.

17. Den första frågans första del skall följaktligen besvaras som så att artikel 4 i sjätte direktivet skall tolkas på så sätt att SICAV-bolag som har upprättats i enlighet med direktiv 85/611 är skattskyldiga för mervärdesskatt. Det återstår att fastställa vilka följder detta får för fastställandet av platsen där de tillhandahålls tjänsterna.

B — *Fastställandet av platsen där SICAV-bolagen tillhandahålls tjänsterna*

18. I artikel 9 i sjätte direktivet föreskrivs att platsen för tillhandahållande av en tjänst skall anses vara där leverantören har etablerat sin rörelse. Det finns emellertid undantag

19 — I ett annat sammanhang har domstolen uttalat att "principen om skatteneutralitet utgör ... bland annat hinder för att ekonomiska aktörer som tillhandahåller samma varor och tjänster behandlas olika i mervärdesskattehänseende. Härav följer att nämnda princip åsidosätts om den rättsliga form i vilken den skattskyldige bedriver sin rörelse skulle vara avgörande för möjligheten att utnyttja de undantag som föreskrivits för varor och tjänster som tillhandahålls av de inrättningar, organ eller organisationer som nämns i artikel 13 A.1 b och 13 A.1 g" (dom av den 7 september 1999 i mål C-216/97, Gregg, REG 1999, s. I-4947, punkt 20). Denna oberördhet av den aktuella enhetens rättsliga form gör sig följaktligen även gällande i det fall då dess ställning som skattskyldig skall bestämmas.

20 — Detta är det avgörande kriteriet som skiljer SICAV-bolagen från kollektiva investeringsfonder. Dessa har en avtalsrättslig form utan att vara juridiska personer. Eftersom de inte är juridiska personer kan man förstå att de skatterättsligt ses som "transparenta". Man kan därför inte göra annat än att skattebelägga förvaltningsbolaget som har hand om den kollektiva portföljen. En sådan lösning gör sig på sätt och vis gällande dels på grund av avsaknad av en bättre lösning, dels på grund av nödvändighet.

från denna princip, i ett av vilka, i artikel 9.2 e, föreskrivs att platsen för tillhandahållande av konsulttjänster samt bank- och finansieringstjänster åt skattskyldiga personer som är etablerade i gemenskapen men inte i samma land som leverantören är den där kunden har etablerat sin rörelse.

19. Eftersom det har kunnat konstateras att SICAV-bolagen är skattskyldiga förefaller artikel 9.2 e vara tillämplig på de tjänster som tillhandahålls dem. Konungariket Belgien motsätter sig emellertid en sådan slutsats. I sin skriftliga inlaga anser den att det bör göras en åtskillnad. Endast konsulttjänster, tjänster som innebär databearbetning och tillhandahållande av information till SICAV-bolagen faller inom denna bestämmelses tillämpningsområde. Det förhåller sig på ett annat sätt med förvaltningstjänsterna som tillhandahålls SICAV-bolagen, eftersom dessa innefattar utövande av beslutsbefogenheter.

20. Som stöd för denna åtskillnad hänvisar Konungariket Belgien till domstolens rättspraxis avseende villkoren för undantag från mervärdesskatt enligt artikel 13 A i sjätte direktivet.[21] Denna praxis är emellertid inte tillämplig i detta skede av bedömningen då det endast gäller att fastställa var de tillhandahållna tjänsterna har utförts. Det räcker med att konstatera att artikel 9.2 e, tredje och femte strecksatserna innefattar såväl konsulttjänster som bank- och finansieringstjänster.

21. Av detta följer att artikel 9.2 e i sjätte direktivet också är tillämplig på förvaltningstjänster då dessa faller inom ramen för finansieringsverksamhet. Om dessa tjänster har tillhandahållits skattskyldiga personer som är etablerade i gemenskapen men inte i samma land som leverantören skall de anses ha utförts på den plats där kunden har etablerat sin rörelse.

III — Räckvidden av undantaget från mervärdesskatt i artikel 13 B d punkt 6 i sjätte direktivet

22. Även om ett jakande svar på den första frågan enligt den hänskjutande domstolen innebär att den andra frågan inte behöver besvaras anser jag att det kan vara lämpligt att bedöma den.

23. I enlighet med systemet som upprättas i artikel 13 B d punkt 6 i sjätte direktivet skall medlemsstaterna undanta från skatteplikt

21 — Dom av den 21 mars 2002 i mål C-267/00, Zoological Society (REG 2002, s. I-3353).

"förvaltning av särskilda investeringsfonder såsom dessa definieras av medlemsstaterna". I detta hänseende avser tvistefrågan både bestämmelsens allmänna tolkning och den särskilda innebörden av begreppet förvaltning.

A — *Tolkningsreglerna*

24. De parter som har yttrat sig är ense om den allmänna regel som fastslagits i fast rättspraxis, enligt vilken undantagen från skatteplikt i artikel 13 i sjätte direktivet skall tolkas restriktivt, eftersom de utgör avvikelser från principen att mervärdesskatt skall uttas på alla tjänster som en skattskyldig tillhandahåller mot vederlag. [22]

25. Det skall även erinras om, med beaktande av de omständigheter som framgår av beslutet om hänskjutande, att undantag från skatteplikt, i likhet med begreppet skattskyldig, utgör självständiga gemenskapsrättsliga begrepp som skall sättas in i det generella system för mervärdesskatt som införs genom direktivet. [23] Omständigheten att det i artikel 13 B d punkt 6 hänvisas till medlemsstaternas rättssystem innebär inte att det ankommer på de olika nationella lagstiftningarna att avgöra undantagets räckvidd. För det första avser denna hänvisning endast fastställandet av de kollektiva investeringsfondernas beskaffenhet och inte fastställande av deras ställning i enlighet med gemensamma regler om mervärdesskatt. För det andra är detta fastställande i sig numera till viss del en del av gemenskapsrätten i och med tillämpningen av direktiv 85/611.

26. BBL anser att det är nödvändigt att lägga till en bedömning av bestämmelsens *ratio legis*, det vill säga de för medlemsstaterna gemensamma allmänpolitiska skäl som motiverar ett sådant undantag från skatteplikt. Det har visat sig att sådana skäl förelåg vid upprättandet av artikel 13 i sjätte direktivet. De framgår utan tvivel, inom ramen för förevarande bestämmelse, av den allmänna viljan, som understryks av BBL, att främja spararnas tillgång till kollektiva placeringar. Men detta undantag från skatteplikt grundas i synnerhet på ett praktiskt skäl, vilket är att undvika att tynga dessa fonder av avtalsrättslig natur med en skattebörda som investeringsorgan som är juridiska personer och självstyrande inte är skyldiga att bära enligt undantaget från skatteplikt i artikel 13 B d punkt 5. Enligt den sistnämnda bestämmelsen är transaktioner inklusive förhandlingar men med undantag av förvaltning och förvar rörande aktier, andelar i bolag eller andra sammanslutningar, obligationer och andra värdepapper, dock med uteslutande av handlingar som representerar äganderätt till varor och sådana rättigheter eller värdepapper som avses i artikel 5.3 i sjätte direktivet, undantagna från mervärdesskatt.

22 — Se, senast, dom av den 6 november 2003 i mål C-45/01, Dornier (REG 2003, s. I-1294), punkt 42.

23 — Dom av den 5 juni 1997 i mål C-2/95, SDC (REG 1997, s. I-3017), punkt 21.

27. I detta avseende har den belgiska regeringen framhållit att ett undantag som begränsas till avtalsrättsliga fonder och utesluter stadgeenliga fonder som har valt att delegera förvaltningen av sina egendomar skulle kunna påverka likabehandlingen mellan olika organ för kollektiva investeringar. Det sistnämnda argumentet förefaller mig övertygande. Det är rimligt att utsträcka regleringen av de kollektiva investeringsfonderna till SICAV-bolagen, eftersom de befinner sig i en liknande situation. Men av detta kan inte dras slutsatsen, som BBL gör, att samtliga tjänster som tillhandahålls dessa organ för kollektiva investeringar skall undantas från skatteplikt. För att fastställa tillämpningsområdet för undantaget från skatteplikt skall betydelsen av begreppet förvaltning enligt bestämmelsen i fråga preciseras.

28. Denna slutsats motsägs inte av den olika behandling som påstås förekomma mellan organ för kollektiva investeringar som enligt BBL kan bli en följd av att undantaget från skatteplikt begränsas till vissa förvaltningstjänster av de kollektiva investeringsfonderna. Å ena sidan skulle ett självstyrt SICAV-bolag, som väljer att använda sig av tredje man för att omhänderta tjänster som inte direkt är knutna till förvaltningen av dess verksamhet, i detta avseende befinna sig i samma skatterättsliga situation som en gemensam investeringsfond. Att ett sådant SICAV-bolag skulle ha möjlighet att självt tillhandahålla dessa tjänster utan att bli skattskyldigt för mervärdesskatt, medan en kollektiv investeringsfond inte har en sådan möjlighet, saknar betydelse i detta avseende. I detta fall är de möjliga olikheterna i behandling mellan SICAV-bolagen och kollektiva investeringsfonder i själva verket ingenting annat än de normala följderna av tillämpningen av det gemensamma systemet för mervärdesskatt i vilket har valts att endast skattebelägga verksamhet som utförs självständigt inom ramen för ett rättsförhållande mellan två självständiga skattesubjekt.[24] Å andra sidan, om BBL:s bedömning skall gillas på denna punkt, skulle det medges att ett stort antal tillhandahållna tjänster som mer eller mindre har att göra med förvaltningen av kollektiva investeringsfonder skulle kunna omfattas av detta undantag från skatteplikt. Ett sådant inneslutande skulle uppenbarligen gå utöver ordalydelsen i artikel 13 B i sjätte direktivet, vilken skall tolkas restriktivt.

B — *Begreppet förvaltning i den mening som avses i artikel 13 B d punkt 6 i sjätte direktivet*

29. Begreppet förvaltning, lika litet som syftet med de transaktioner som avses i artikel 13 B d, definieras inte i sjätte direktivet. I flera mål har domstolen haft tillfälle att precisera innebörden av vissa av dessa transaktioner. Den har emellertid ännu inte uttalat sig om undantaget från skatteplikt i artikel 13 B d punkt 6.

30. Då en definition saknas förordar BBL en hänvisning till den allmänna betydelse som den nationella civilrättsdoktrinen tillerkänner begreppet förvaltning. Hur frestande det

24 — Generaladvokaten Ruiz-Jarabo Colomer har gjort en liknande bedömning i sitt förslag till avgörande i målet SDC (domen nämnd ovan i fotnot 23), punkt 54 ff.

än är, kan ett sådant förslag inte godtas. Låt oss påminna om att domstolen i sin rättspraxis har avsett just att utesluta transaktioner som rör egendomsförvaltning från tillämpningsområdet för mervärdesskatt. En definition som tillerkänner dessa transaktioner en central roll skall därför avvisas. En sådan kan logiskt sett inte användas till att fastställa räckvidden av ett undantag från en skatteplikt, som per definition förutsätter en tidigare varande skattskyldighet. [25]

31. I de yttranden som har ingetts till domstolen har särskilt behandlats huruvida förvaltningen skall förstås som att den innefattar utövande av beslutsbefogenheter. Kommissionen och den grekiska regeringen anser att så är fallet. Förvaltning i enlighet med denna bestämmelse skulle endast motsvara finansieringsförvaltning i egentlig mening, som innefattar utövande av beslutsbefogenheter avseende investeringar och placeringspolicy. BBL och den belgiska regeringen motsätter sig denna tolkning. Enligt dem sträcker sig begreppet långt och det sträcker sig till delar av förvaltningsrådgivning.

32. När frågan betraktas på detta sätt förefaller den mig felställd. För att bringa klarhet i detta begrepp skall inte bara de grundläggande beståndsdelarna i bestämmelsen beaktas utan också dess ändamål. Detta kräver att undantaget från skatteplikt begränsas så att det inte påverkar principen om skattens allmängiltighet, utan att det syfte som eftersträvas blir helt innehållslöst. [26] Ur denna synvinkel är det godtagbart att utsträcka undantaget från skatteplikt till samtliga transaktioner som har en direkt koppling till systemet för förvaltning av investeringsfonder. Undantaget kan följaktligen inte begränsas till endast beslutsfattande. Det kan emellertid inte utsträckas till att omfatta samtliga tjänster som tillhandahålls organ för kollektiva investeringar som befinner sig i den situation som råder för kollektiva investeringsfonder.

33. Enligt min uppfattning skall de transaktioner som avses med undantaget från skatteplikt begränsas till dem som är nära kopplade till fondverksamhet, det vill säga fastställande av investeringspolicy, inköp och försäljning av andelar. Om de inte begränsas till beslutsfattande skall de från skatteplikt undantagna transaktionerna åtminstone utgöra en direkt del av värdepappershandeln. För att tillämpa undantaget skall det fastställas att transaktionerna i fråga faktiskt inte kan skiljas från de transaktioner som uttryckligen undantas från skatteplikt genom sjätte direktivet. De transaktioner som lätt kan urskiljas från egentlig fondförvaltning skall däremot anses som skattepliktiga för mervärdesskatt.

34. Det är för övrigt genom ett liknande resonemang som domstolen, avseende undantagen från skatteplikt i artikel 13 B d

25 — Se, för ett liknande resonemang, generaldvokaten Ruiz-Jarabo Colomers förslag till avgörande i målet SDC (domen nämnd ovan i fotnot 23), punkt 57.

26 — Avseende nödvändigheten att bestämma ett mycket vitt tillämpningsområde för mervärdesskatt, se dom av den 4 december 1990 i mål C-186/89, Van Tiem (REG 1990, s. I-4363), punkt 17.

punkterna 3–5 i sjätte direktivet, har gjort en åtskillnad mellan de undantagna transaktionerna och enbart materiella, administrativa eller tekniska tjänster som varken är speciella eller nödvändiga för de undantagna transaktionerna.[27] Samma bedömning förefaller mig, i tillämpliga delar, kunna göras avseende räckvidden av undantaget i artikel 13 B d punkt 6 i sjätte direktivet.

35. Det följer av en sådan bedömning att det, för att bedöma utsträckningen av undantaget i artikel 13 B d punkt 6, skall utredas huruvida transaktionerna i fråga direkt påverkar fondernas finansiella ställning på så sätt att de utövar ett avgörande inflytande på uppskattningen av de finansiella riskerna eller på besluten som fattats avseende investering och placering.[28]

36. I förevarande fall medger inte den information som tillhandahålls av den nationella domstolen avseende de tjänster som har utförts åt SICAV-bolagen att den slutsatsen dras att det rör sig om transaktioner som inte kan avskiljas från förvaltningen av dessa tjänster.[29] Det ankommer på den nationella domstolen att, i förekommande fall, uttala sig om de utförda tjänsternas närmare beskaffenhet.

37. BBL har emellertid anfört ytterligare två argument inom ramen för en textanalys som enligt bolaget medför en helt annan bedömning. Det första argumentet, som framlades vid den muntliga förhandlingen, innebär att, inom ramen för artikel 13 B d i sjätte direktivet, sätta i samband begreppet förvaltning i punkt 5 med begreppet förvaltning i punkt 6. I artikel 13 B d punkt 5 fastslås att medlemsstaterna från skatteplikt skall undanta "[t]ransaktioner och *förhandlingar med undantag av förvaltning och förvar* rörande aktier, andelar i bolag eller andra sammanslutningar, obligationer och andra värdepapper, dock med uteslutande av handlingar som representerar äganderätt till varor [och] sådana rättigheter eller värdepapper som avses i artikel 5.3".[30] Undantaget från skatteplikt i punkt 6 är direkt kopplat till undantaget i punkt 5. Det är därför nödvändigt att utsträcka begreppet förvaltning i punkt 6 västentligt för att möta skattereservationen i punkt 5. Låt mig påminna om att förvaltning i enlighet med punkt 5, i enlighet med domstolens rättspraxis, avser tillhandahållande av en tjänst som enbart är materiell, teknisk eller administrativ och som inte medför rättsliga och ekonomiska förändringar.[31]

38. Detta argument förutsätter att de två förvaltningsbegreppen i artikel 13 B d i sjätte direktivet har samma innehåll. En sådan identitet föreligger emellertid inte. Inom

27 — Domen i det ovan i fotnot 23 nämnda målet SDC och dom av den 13 december 2001 i mål C-235/00, CSC Financial Services (REG 2001, s. I-10237).

28 — Det skall noteras att domstolen, som hade att uttala sig i ett annat sammanhang om begreppet "driva företag" i artikel 43 andra stycket EG, slog fast att det rörde sig om deltagande i ett bolag som gav innehavaren ett "betydande inflytande över bolagets beslut och [möjlighet att kunna] ... bestämma över bolagets verksamhet" (dom av den 13 april 2000 i mål C-251/98, Baars (REG 2000, s. I-2787), punkt 22.

29 — Det gäller tillhandahållande av information, bistående vid förvaltning av tillgångar men inom ramen för en policy som har beslutats av SICAV-bolaget, konkret hjälp med förvärv, teckning och överlåtelse av värdepapper.

30 — Min kursivering.

31 — Domen i det ovan i fotnot 27 nämnda målet CSC Financial Services, punkt 28.

ramen för punkt 5 i denna artikel är begreppet förvaltning, som har antagits av lagstiftaren, en följd av en inskränkning i den ursprungliga formuleringen som kommissionen föreslagit, som avsåg samtliga transaktioner med avseende på skulder, aktier, obligationer och andra värdepapper. [32] Genom att ta in detta begrepp uteslöts följaktligen materiella, tekniska och administrativa assistans- och verkställandeuppgifter utan direkt koppling med värdepappershandel från undantagets tillämpningsområde. Förvaltning i den mening som avses i punkt 6 i samma artikel är däremot ett positivt begrepp som tydligt hänvisar till hantering av en värdeportfölj genom vilken dess andelsägare har investerat i fonder. I detta hänseende är förvaltning en av två nödvändiga beståndsdelar i kollektiva investeringsfonder vid sidan av förvar av aktier som anförtrotts förvaringsinstitutet. Detta begrepp kan följaktligen inte tolkas som att det innefattar de tjänster som utförts åt förvaltaren som inte har en direkt koppling till fondverksamheten.

39. BBL:s andra argument grundar sig på omständigheten att verksamheten hos de bolag som förvaltar investeringsfonder nyligen har utvidgats genom direktiv 2001/107. Detta är ett avgörande argument i BBL:s skriftliga argumentation. [33] Det är riktigt att direktiv 2001/107/EG fastställer och utsträcker verksamheten för bolag som förvaltar organ för kollektiva investeringar, bland annat till investeringsrådgivning. [34] Denna utvidgning förefaller mig emellertid inte på något sätt automatiskt få till följd att de nämnda verksamheterna inkluderas i begreppet förvaltning enligt artikel 13 B d punkt 6 i sjätte direktivet. Å ena sidan finns det ingenting som hindrar att begreppet förvaltning i vart och ett av fallen behandlas olika, eftersom syftet med de två rättsakterna inte är detsamma. Det skall å andra sidan erinras om att dessa konsulttjänster i direktiv 2001/107 i sig endast anses som "sidotjänster" i förhållande till huvudverksamheten, som är fondförvaltning. [35] Inom ramen för systemet för mervärdesskatt är det därför helt möjligt att betrakta dem som "bitransaktioner". Enligt domstolens rättspraxis gäller denna klassificering de tjänster som inte utgör "en direkt, bestående och nödvändig förlängning" av den verksamhet som utgör grund för skatteplikt. [36] Sådana verksamheter skall anses som avskiljda transaktioner med egna resultat som är kända av tredje man som sådana. I denna egenskap kan de inte likställas med fondförvaltning inom ramen för ett undantag från mervärdesskatt.

32 — Se resolutionen om Europaparlamentets yttrande avseende Europeiska gemenskapernas kommissions förslag till rådet avseende ett sjätte direktiv om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning rörande omsättningsskatter — Gemensamt system för mervärdesskatt: enhetlig beräkningsgrund (EGT C 40, 1974, s. 34).

33 — BBL grundar sig i själva verket i detta avseende även på rådets direktiv 93/22/EEG av den 10 maj 1993 om investeringstjänster inom värdepappersområdet (EGT L 141, s. 27; svensk specialutgåva, område 6, volym 4, s. 83). Det är emellertid ostridigt att artikel 2.2 h i detta direktiv utesluter företag för kollektiva investeringar liksom förvarings- eller förvaltningsinstitut för sådana företag från dess tillämpningsområde.

34 — I artikel 5 i direktiv 85/611, i dess lydelse enligt direktiv 2001/107 föreskrivs att "förvaltningen av värdepappersfonder och investeringsbolag omfattar, vid tillämpningen av detta direktiv, de funktioner som anges i bilaga II, som inte är uttömmande". Bilaga II i direktivet avser funktioner för förvaltning av investeringar, administration och saluföring. I artikel 5.3 föreskrivs att en medlemsstat, utöver förvaltningen av värdepappersfonder och investeringsbolag, genom undantag från punkt 2 får auktorisera förvaltningsbolag att tillhandahålla tjänster avseende förvaltning av värdepappersportföljer enligt uppdrag från enskilda investerare och, såsom sidotjänster, investeringsrådgivning och förvaring och förvaltning av andelar i företag för kollektiva investeringar.

35 — Artikel 5.3 b i direktiv 85/611, i dess lydelse enligt direktiv 2001/107.

36 — Se analogt dom av den 11 juli 1996 i mål C-306/94, Régie dauphinoise (REG 1996 s. I-3695), punkt 18.

40. Vid en samlad bedömning förefaller det mig som om artikel 13 B d punkt 6 i sjätte direktivet skall tolkas på så sätt att begreppet förvaltning avser inte endast förvaltningstjänster som innefattar utövande av beslutsbefogenheter utan även de transaktioner som direkt kan påverka den finansiella ställningen för kollektiva investeringsfonder och liknande organ, så att de utövar ett avgörande inflytande på de beslut som fattas avseende investering och placering.

IV — **Förslag till avgörande**

41. Mot bakgrund av de skäl som det har redogjorts för föreslår jag att domstolen besvarar de frågor som Tribunal de première instance de Bruxelles har ställt på följande sätt:

1) Artikel 4 i rådets sjätte direktiv 77/388/EEG av den 17 maj 1977 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning rörande omsättningsskatter — Gemensamt system för mervärdesskatt: enhetlig beräkningsgrund skall tolkas så att investeringsföretag med rörligt kapital, vilka har upprättats i enlighet med rådets direktiv 85/611/EEG av den 20 december 1985 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag), är skattskyldiga för mervärdesskatt, vilket innebär att de tjänster som de tillhandahålls, förutsatt att det rör sig om sådana tjänster som avses i artikel 9.2 e i sjätte direktivet 77/388, skall anses ha utförts på den plats där nämnda företag har sätet för sina ekonomiska verksamheter.

2) Med beaktande av det svar som lämnats på den första frågan behöver den andra frågan inte besvaras.